

Utformning av utbildningsplan

1 Allmänt

Bestämmelser om utbildningsplan finns i Högskoleförordningen. Där framgår att det för utbildningsprogram ska finnas en utbildningsplan samt att det för kurserna inom programmet ska finnas kursplaner.

Utbildningsplanen är, vid sidan av kursplaner och examensordning med därtill hörande krav på olika examina, det centrala dokumentet för styrning av högskolans utbildning. Utbildningsplanen är ett såväl innehållsligt som juridiskt betydelsefullt dokument. En betydande omsorg måste därför ägnas åt utformningen av utbildningsplaner.

Vid den planering av utbildning som sker genom utformning av utbildningsplanen är det viktigt att beakta de allmänna bestämmelser och mål för högskoleutbildning som finns i Högskolelagen och andra nationella och lokala styrdokument.

Aspekter som bör uppmärksammas enligt Högskolelagen är etikfrågor som rör forskning och utbildning, forskningsanknytning, hållbar utveckling, jämställdhet, internationalisering, kvalitet, samverkan med det omgivande samhället och studentinflytande.

I Diskrimineringslagen finns bestämmelser om att högskolorna inom ramen för sin verksamhet ska bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter. Regleringen innebär att den utbildning som planeras ska vara neutral med avseende på studentens kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etniska tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning och ålder. Högskolan som studie- och arbetsplats ska också vara tillgänglig för studenter med funktionshinder.

Genusperspektiv bör ingå i utbildningsprogrammet, enligt mål i *Handlingsplan för lika villkor vid Högskolan i Skövde*.

Alla utbildningsprogram på grundnivå om minst 180 hp samt alla program på avancerad nivå måste innehålla moment där studenten utbildas i vetenskapsteori och informationskompetens samt utbildas och tränas i vetenskaplig metod. Utbildningen inom dessa områden ska erbjudas som en integrerad del i programkurser för att bäst effekt ska uppnås.

Övrig nationell och lokal reglering för verksamheten vid Högskolan i Skövde (Högskolan) ska också beaktas. Förteckning över relevanta styrdokument finns på Högskolans webbplats (www.his.se/styrdokument).

Utbildningsplanen ska vara utseendemässigt enhetlig och skapas i de rutiner som finns för utbildningsplaner i den lokala utbildningsdatabasen vid Högskolan. Beskrivningen av utbildningsplanens innehåll och utformning nedan utgår från den mall som genereras av utbildningsdatabasen.

Utbildningsplanen ska vara skriven på svenska. Om programmet ges på engelska ska utbildningsplanen vara översatt till engelska. I den version av utbildningsplanen som översatts till engelska ska anges att det är en översättning. I utbildningsdatabasen finns stöd för översättning av utbildningsplanen till engelska. Även om utbildningsplanen inte översätts måste vissa uppgifter anges både på svenska och på engelska vid inmatning i systemet.

Förutom de uppgifter som anges för utbildningsplanen lagras mycket annan information om programmet i utbildningsdatabasen, t ex vem som är programansvarig lärare, uppgifter som rör specifikt programtillfälle och olika statusvärden. En del av denna information visas på Högskolans webbplats, utbildningssidorna (www.his.se/utbildning).

Utbildningsplan och information om aktuellt programtillfälle ska finnas tillgängliga för studenten på utbildningssidorna på webben.

2 Utbildningsplanens innehåll och utformning

Enligt Högskolans mall för utbildningsplaner finns, i utbildningsplanens *huvud*, uppgift om programmets benämning på svenska och engelska, omfattning i högskolepoäng/ECTS, programkod¹, utbildningsnivå, tid för ikraftträdande, datum för fastställande och version². Flertalet av uppgifterna automatgenereras av utbildningsdatabasen utifrån den information som anges i utbildningsplanens olika avsnitt (se nedan).

Utbildningsplanen innehåller följande avsnitt/delar:

1. Programmets benämning och omfattning
2. Allmänna mål (för utbildning på grundnivå eller avancerad nivå)
3. Programmets mål
4. Innehåll (inklusive förteckning över programmets samtliga kurser)
5. Behörighet
6. Relation till examina
7. Tillgodoräknade
8. Inrättande, fastställande och ikraftträdande
9. Ändring av utbildningsplan
10. Övrigt

Beskrivning av avsnittens innehåll och utformning lämnas under respektive rubrik (rubrikerna i detta dokument är identiska med rubrikerna i utbildningsplanen).

¹ I samband med att ett program inrättas ges det en programkod. Programkoden sätts av forsknings- och utbildningskansliet - en preliminär programkod automatgenereras först av utbildningsdatabasen.

² När utbildningsplanen revideras eller kopplas till ett nytt programtillfälle genereras ett nytt versionsnummer automatiskt av utbildningsdatabasen.

2.1 Programmens benämning och omfattning

Programmets benämning anges här. Även engelsk benämning anges men den syns endast i utbildningsplanens huvud (se ovan). Såväl den svenska som den engelska beteckningen får omfatta maximalt 60 tecken. Förkortningar bör inte förekomma.

Vidare anges programmets omfattning i högskolepoäng. Uppgift om omfattning av ECTS-poäng (som är densamma som omfattningen i högskolepoäng) genereras automatiskt i utbildningsplanens huvud (se ovan).

Omfattningen måste anpassas till den examen programmet leder till. Detta innebär att program på grundnivå normalt ska omfatta 120 eller 180 högskolepoäng (motsvarande omfattningen för högskoleexamen respektive kandidatexamen) medan program på avancerad nivå normalt ska omfatta 60 eller 120 högskolepoäng (motsvarande omfattningen för magisterexamen respektive masterexamen).

2.2 Allmänna mål

Här anges de allmänna målen för utbildning på grundnivå eller avancerad nivå, enligt Högskolelagen. Valet av nivå bestäms av nivån på den examen programmet leder till. Målen genereras, efter val av nivå, automatiskt av utbildningsdatabasen:

Mål för utbildning på grundnivå

Utbildning på grundnivå skall utveckla studenternas

- förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar,
- förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa och problem och
- beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Inom det område som utbildningen avser skall studenterna, utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att

- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå,
- följa kunskapsutvecklingen och
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området.

Mål för utbildning på avancerad nivå

Utbildning på avancerad nivå skall innebära fördjupning av kunskaper, färdigheter och förmågor i förhållande till utbildning på grundnivå och skall, utöver vad som gäller för utbildning på grundnivå,

- ytterligare utveckla studenternas förmåga att självständigt integrera och använda kunskaper,
- utveckla studenternas förmåga att hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer och
- utveckla studenternas förutsättningar för yrkesverksamhet som ställer stora krav på självständighet eller för forsknings- och utvecklingsarbete.

2.3 Programmets mål

Här anges de nationella examensmål som gäller för den examen som programmet leder till. De nationella målen, som anges i Examensordningen (bilaga till Högskoleförordningen), finns återgivna i Lokal examensordning vid Högskolan i Skövde (www.his.se/styrdokument). Om ett program leder till dubbla examina, en yrkesexamen samt en generell examen, ska målen för båda examina anges i utbildningsplanen. I anslutning till de nationella målen finns möjlighet att lägga till lokala mål för att förtydliga utbildningsprogrammets innehåll och avsikter. Som en introduktion till de nationella examensmålen anges vilket huvudområde som är aktuellt för utbildningen. Den eventuella inriktning som ska gälla för programmet kan också anges här.

2.4 Innehåll

Utbildningens innehåll ska här redovisas. Redogörelse ska lämnas för hur utbildningen är upplagd och hur detta bidrar till programmets progression. Beskrivning ska ges av den bredd och det djup som studenterna får genom att följa programmets studiegång.

Programmets kurser måste tillsammans bidra till att utbildningens olika mål uppnås (se punkterna 2.2 och 2.3). En matris kan användas som stöd för att säkerställa att koppling finns mellan examensmål och kurser.

Vid planering av studiegången måste också kursernas förkunskapskrav och studenternas möjlighet till antagning nästkommande termin beaktas. Om möjligt bör en kurs som har en tidigare programkurs som förkunskapskrav inte vara förlagd direkt efter denna.

I utbildningsplanen bör beskrivningen av studiegången vara på ett sådant sätt att mindre förändringar av kursernas distribution etc inte kräver att utbildningsplanen behöver förändras.

I de nya examensordningarna (nationella och lokala) omfattar samtliga examina ett exakt antal poäng – och därmed måste också utbildningsprogrammen som leder till dessa examina omfatta ett exakt antal poäng (se punkt 2.1). Eventuella stödkurser som finns – t ex introduktionskurser i datoranvändning eller kurser i förberedande matematik – måste antingen integreras i utbildningsplanen (separat eller i andra programkurser) eller vara helt frivilliga för studenterna (och då inte ingå i utbildningsplanen). Samtliga kurser i utbildningsplanen måste kunna ingå i examen.

Vad gäller utbildning i vetenskapsteori, vetenskaplig metod och informationskompetens finns det vid Högskolan ett särskilt krav på att detta ska ingå i alla utbildningsprogram på grundnivå om minst 180 hp samt alla program på avancerad nivå (se punkt 1).

Förståelsen för andra länder och för internationella förhållanden bör, enligt Högskolelagen, främjas i utbildningen (se också punkt 1). Internationella inslag bör därför ingå i samtliga utbildningsprogram.

Samtliga kurser i programmet ska redovisas. Kurserna ska benämnas på det sätt som de benämns i kursplanerna och redovisas ämnesvis, efter fördjupningsnivå eller ev inriktningar i programmet eller i annan lämplig gruppering.

Då det i programmet finns *valbara* högskolepoäng ska det framgå vilka kurser studenten kan välja mellan. Kan studenten fritt välja kurs är dessa poäng *valfria*.

2.5 Behörighet

För antagning till ett utbildningsprogram krävs vissa förkunskaper, dvs behörighet. Förkunskapskraven benämns *grundläggande behörighet*, som krävs vid all högskoleutbildning, och *särskild behörighet*, om det finns krav på ytterligare förkunskaper för en viss utbildning. Kraven för grundläggande behörighet och särskild behörighet framgår av Högskoleförordningen, Högskoleverkets föreskrifter och Högskolans lokala antagningsordning.

De krav på särskild behörighet som ställs ska vara nödvändiga för att studenten ska kunna tillgodogöra sig utbildningen.

Ett program som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare ska normalt ha gymnasiekurser som särskild behörighet. Krav på särskild behörighet ska anges i

områdesbehörighet. Till utbildningar som leder till en yrkesexamen är valet av områdesbehörighet nationellt reglerat.

Behörighetskrav för program på avancerad nivå är normalt en examen på grundnivå som omfattar minst 180 högskolepoäng med viss inriktning. I vissa fall kan behörigheten till dessa program även avse andra villkor än tidigare högskoleutbildning, t ex arbetslivserfarenhet.

Programmets krav på behörighet måste stämma överens med behörighetskraven för de kurser som ingår i programmet.

Om programmet ges på engelska ska Engelska B eller motsvarande kunskaper anges som förkunskapskrav (även om detta krav inte finns i de ingående kurserna). I utbildningsplanen bör då också anges lägsta poäng i TOEFL- eller IELTS-test (den motsvarandeprövning av kunskaper i engelska som normalt används för utomnordiska sökande). Om utbildningen sker i samarbete med utländskt lärosäte kan även krav på TOEFL- eller IELTS-test finnas för svenska och nordiska studenter och detta måste då anges.

I utbildningsdatabasen finns stöd med standardformuleringar för olika former av behörighetskrav för antagning till programmet.

Sist i detta avsnitt anges också att kraven på behörighet för fortsatta studier inom programmet framgår av respektive kursplan (genereras automatiskt av utbildningsdatabasen):

Förkunskapskraven ovan gäller antagning till programmet. För fortsatta studier inom programmet gäller att förkunskapskraven för respektive kurs måste vara uppfyllda. Dessa förkunskapskrav framgår av respektive kursplan.

2.6 Relation till examina

Ett utbildningsprogram bör normalt leda till en examen. Under denna rubrik anges examensbenämning på svenska och dess översättning till engelska. Det ska tydligt framgå att den engelska benämningen är en översättning. Examensbenämningen regleras av nationell och lokal examensordning.

Om programmet leder till två olika examina ska detta anges. I de fall programmet har flera inriktningar (huvudområden) och dessa avgör vilken examen som kan tas ut måste detta tydliggöras i utbildningsplanen.

Här anges också att utfärdande av examensbevis sker efter ansökan på särskilt formulär (genereras automatiskt av utbildningsdatabasen):

Utfärdande av examensbevis sker efter ansökan på särskilt formulär.

Normalt görs inte någon hänvisning till utbildningsprogram i examensbeviset. För vissa tvärvetenskapliga program gäller dock att sådan hänvisning kan göras. I utbildningsplanen anges då följande text:

Hänvisning till utbildningsprogrammet kan, på studentens begäran, skrivas in på examensbevisets första sida. För sådan hänvisning krävs att studenten har fullföljt studierna helt enligt utbildningsplanen.

I de fall programmet inte leder till någon examen kan ett utbildningsintyg utfärdas efter avslutat program. I utbildningsplanen anges då följande text (kan genereras av utbildningsdatabasen):

Någon examensbenämning är inte knuten till detta program. En sammanställning över programmets kurser, s k utbildningsintyg, kan utfärdas för den som genomgått samtliga kurser med godkänt resultat. Utfärdande av utbildningsintyg sker efter ansökan.

2.7 Tillgodoräknande

Formerna för prövning om en tidigare utbildning eller verksamhet kan godtas för tillgodoräknande anges här. I varje utbildningsplan ska därför följande formulering finnas med (genereras automatiskt av utbildningsdatabasen):

Den som vill ha prövat om tidigare utbildning eller verksamhet kan tillgodoräknas inom ramen för den examen som utbildningen avser att leda fram till kan ansöka om detta.

2.8 Inrättande, fastställande och ikraftträdande

Här anges datum för när högskolestyrelsen beslutat om att inrätta programmet. Det ska också anges när utbildningsplanen är fastställd och från vilken termin den gäller. Om utbildningsplanen ersätter en tidigare utbildningsplan ska detta framgå här. I utbildningsdatabasen finns stöd med standardformuleringar som automatgenereras.

2.9 Ändring av utbildningsplan

En student har rätt att genomföra utbildningen inom ett utbildningsprogram enligt den utbildningsplan som gäller den termin studierna påbörjas. Detta förutsätter att programmets uppläggning följs och att studieuppehåll inte görs. Reservation görs dock för att utbildningsplanen och dess kurser kan komma att ändras, inom ramen för programmets mål, vid revision av utbildningsplan och kurser.

Vid fortsatta studier efter studieuppehåll följer studenten den utbildningsplan som gäller för den termin studierna återupptas. Om betydande ändringar skett av utbildningsplanen bör studenten kontakta studievägledare för planering av individuell studiegång.

Större revideringar av en utbildningsplan gäller normalt kommande programstart och påverkar inte de studenter som redan studerar på programmet.

Under denna rubrik automatgenereras följande text av utbildningsdatabasen:

Programstudierna bedrivs enligt den utbildningsplan som gäller den termin studierna påbörjas, förutsatt att programmets uppläggning följs och studieuppehåll inte görs. Reservation görs dock för att utbildningsplanen och dess kurser kan komma att ändras, inom ramen för programmets mål, vid revision av utbildningsplan och kurser.

Vid fortsatta studier efter studieuppehåll följer studenten den utbildningsplan som gäller för den termin studierna återupptas. Om betydande ändringar har skett av utbildningsplanen kan studenten kontakta studievägledare för planering av individuell studiegång.

2.10 Övrigt

Under Övrigt ska det i varje utbildningsplan anges på vilket språk undervisningen inom programmet bedrivs. Följande standardformuleringar kan väljas i utbildningsdatabasen:

- Undervisningen bedrivs normalt på svenska men undervisning på engelska kan förekomma.
- Undervisningen bedrivs på engelska.
- Undervisningen bedrivs både på svenska och engelska.

I de fall engelska anges som undervisningsspråk (andra alternativet ovan) måste all utbildning inom programmet kunna erbjudas på engelska då rekrytering av utländska studenter sker till dessa program.

Den sistnämnda formuleringen väljs endast i de fall en betydande del av undervisningen normalt alltid sker på engelska. (I de fall ett "huvudspråk" ändå måste anges, t ex i den nationella webbplatsen "Studera.nu", anges svenska.)

Ytterligare information om programmet lämnas på Högskolans webbplats, utbildningssidorna (www.his.se/utbildning) inför respektive programtillfälle. Här lämnas t ex information om samverkan inom utbildningen med annat lärosäte eller annan extern part, annan utbildningsort än Skövde samt om utbildningen erbjuds som distansutbildning. Flertalet program har också en egen webbsida, tillgänglig från utbildningssidorna. Under rubriken Övrigt ska hänvisning göras till denna information. Hänvisning görs med hjälp av standardformulering i utbildningsdatabasen:

Ytterligare information lämnas om programmet på Högskolans utbildningssidor på webben inför respektive programtillfälle.

Hänvisning ska också göras till de nationella och lokala styrdokument som finns för Högskolans verksamhet (t ex Högskolelagen, Högskoleförordningen, lokal antagningsordning, lokal examensordning och allmänna råd för examination). Hänvisningen automatgenereras av utbildningsdatabasen:

Nationella och lokala styrdokument för Högskolans verksamhet (t ex Högskolelagen, Högskoleförordningen, lokal antagningsordning, lokal examensordning och allmänna råd för examination) finns tillgängliga på Högskolans webbplats. I styrdokumentet regleras bland annat studentens rättigheter och skyldigheter samt vilka allmänna krav som finns på utbildningen. Aspekter som, enligt styrdokumentet, särskilt bör uppmärksammas i Högskolans utbildning är följande: etikfrågor som rör forskning och utbildning, forskningsanknytning, genusperspektiv, hållbar utveckling, informationskompetens, jämställdhet, internationalisering, kvalitet, likabehandling, samverkan med det omgivande samhället, studentinflytande, vetenskapsteori och vetenskaplig metod.

Under denna rubrik ska även information lämnas om att uppföljning görs av programmet (programvärdering). Standardformulering automatgenereras av utbildningsdatabasen.

Under och efter programmet sker en uppföljning av utbildningen. Uppföljningens främsta syfte är att bidra till förbättringar av utbildningsprogrammet. Studenternas erfarenheter och synpunkter är ett av underlagen för granskningen och inhämtas med hjälp av skriftlig programvärdering/ programvärderingsdiskussioner i grupp etc. Studenterna informeras om resultaten och eventuella beslut om åtgärder.

3 Ikraftträdande

Dessa allmänna råd träder ikraft 2010-09-08 och ersätter allmänna råd från 2008-03-26, dnr HS 2008/102-510. Tillämpning av de allmänna råden ska ske för utbildningsplaner som gäller från och med höstterminen 2011.